

- ▶ die zó brandend heet dat vele wateren de liefde nooit zouden kunnen uitblussen (zie Hoogl. 8:7). Alles wat eerst verstijfd en verlamd was, is nu als de pen van een vaardige schrijver (Ps. 45:2).
- b. De gelovige ervaart vreugde en blijdschap, zo teer, zo alles doortintelend en verrukkelijk, dat hij geen woorden heeft om het uit te drukken. De liefde van God die in het hart wordt uitgestort, gaat alle verstand te boven.
- c. De armoede, de zorgen, de geestelijke duisternissen en de aanvechtingen worden vergeten. Ze verdwijnen, en de gelovige vergeet in het ondervinden van deze liefde zijn verdriet. Hij zegt nu: 'Er is slechts een ogenblik in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid' (zie. Ps. 30:6).
- d. De tong wordt losgemaakt. O, in deze geestelijke dronkenschap zingt de gelovige de lof van de Heere. Hij roemt Hem en roept uit: 'Maak de Heere met mij groot, want Hij heeft mijn ziel welgedaan!' (zie Luk. 1:46; Ps. 116:7).
- e. De gelovige wordt spraakzamer dan ooit. De tong die vanwege de droefheid aan het gehemelte kleefde, doet nu niet anders dan spreken van Gods wegen en Zijn handelingen. Door dit spreken worden zondaren uitgelokt om de vreze des Heeren te leren kennen. Maar dat niet alleen, het gaat er zo'n mens ook om om de ware gelovigen alles te vertellen wat God aan zijn ziel gedaan heeft. Hij zegt nu: 'Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning, Die veel schoner is dan de mensenkinderen' (zie Ps. 45:2 en 3).
- f. De geheimen en andere zaken die ze zo goed verborgen hebben en nooit openbaar zouden durven maken, worden nu uitvoerig aan de orde gesteld. Zij verbergen niets voor de Heere, maar vertellen al hun wegen (Ps. 119:26), als zij in zalige eenzaamheid met God gemeenzaam zijn.

▶ wordt vervolgd

DE SAAMBINDER NR 23

De Schrift onder kritiek

Studiesecretariaat Schriftgezag

De moderne mens legt de Bijbel op een moderne manier uit. Ook voor ons kan dat een serieuze verleiding zijn. In een serie van zes artikelen willen we concreet stilstaan bij een aantal moderne manieren van Bijbeluitleg – en waarom dat zo'n groot probleem is. In deze aflevering staan we stil bij Schriftkritiek.

Schriftkritiek is een term die vandaag meestal alleen nog gebruikt wordt door tegenstanders van de Schriftkritiek. Schriftkritiek verwijst naar een manier van Bijbel lezen en Bijbeluitleg waarin rekening gehouden wordt met het feit dat de Bijbelschrijvers ook fouten maakten of hun beperkingen hadden als gevolg van de cultuur waarin ze leefden. Op deze manier wordt de Schrift dus onder kritiek gesteld.

Voorstanders hiervan spreken liever van historisch-kritisch Bijbelonderzoek. Je moet de Bijbel toch kritisch lezen, zo zeggen ze. Inderdaad, we moeten met onderscheid lezen: wat staat er precies? Maar het historisch-kritische Bijbelonderzoek wil de Schrift ook beoordelen op haar inhoud.

Historische tekst

Is historisch-kritisch onderzoek van de Bijbel hetzelfde als Schriftkritiek? Niet helemaal. Historisch-kritisch wil allereerst zeggen dat de Bijbel bestudeerd wordt als een historische tekst en dat men in de uitleg zorgvuldig te werk wil gaan. Niet wat de lezer denkt dat er bedoeld is, maar wat de auteur bedoeld heeft, is het uitgangspunt.

Dit is een goed streven. Het gaat echter mis als dit het enige is en het Goddelijke gezag genegeerd wordt. In het historisch-kritische onderzoek wordt de Bijbel vaak gezien als een boek net als alle andere boeken. Men meent bijvoorbeeld in de Bijbel allerlei oneffenheden, onjuistheden en eenzijdigheden te vinden. In zulke gevallen is de historisch-kritische methode tot Schriftkritiek geworden. We erkennen graag de schat aan historische kennis die het historisch-kritisch onderzoek heeft opgeleverd, maar bij kritiek op de Schrift wordt er een grens overschreden.

Verkeerd vertrekpunt

Hoe erg is dat? Schriftkritiek is niets minder dan kritiek op Gods Woord en dus kritiek op God. Schriftkritiek is niet los verkrijgbaar. Wie ermee in zee gaat, betaalt een hoge prijs. Twee dingen zijn daarbij vooral van belang: het vertrekpunt en de ontijdigheid. Wat bedoelen we daarmee?

Als eerste: Schriftkritiek gaat uit van een verkeerd vertrekpunt. In een eerdere serie artikelen is duidelijk gemaakt dat Schriftverstaan en zelfverstaan nauw met elkaar

samenhangen. Dit blijkt ook uit de Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 7. Omdat mensen uit zichzelf leugenachtig zijn, hebben ze een betrouwbaar Woord van God nodig om de weg naar het Vaderhuis te vinden. Zondaren hebben de kritiek van de Bijbel op hun eigen leven nodig. Maar wie nu de Bijbel bekritiseert, draait de rollen om. Wie kritiek op de Bijbel heeft, heeft vertrouwen in zichzelf. Wie de Bijbel bekritiseert, is niet langer overtuigd van zijn eigen leugenachtigheid. Schriftkritiek gaat uit van een optimistische mensvisie en geeft blijk van een modern zelfverstaan.

Schriftkritiek is niet los verkrijgbaar. Wie ermee in zee gaat, betaalt een hoge prijs.

Zucht naar waarheid

Maar zijn die woorden uit artikel 7 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis niet te stellig? Kun je zeggen dat alle mensen leugenaars zijn? Onze belijdenis is niet te stellig, maar het is wel belangrijk om deze zin goed uit te leggen. De betekenis is niet dat mensen alleen maar liegen, maar dat ze, als God het niet verhoedt, altijd neigen tot de leugen (vergelijk Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3 en 4, par. 3). Dankzij Gods goedheid is er in de mens nog wel een zucht naar waarheid overgebleven, maar daar komt tegelijk ook heel veel tegenop. Herman Bavinck verwoordde de situatie van de mens als volgt: 'Hij dorst naar waarheid en is leugenachtig van nature. Hij snakt naar rust en werpt zich van de ene verstrooiing in de

► In het historisch-kritische Bijbelonderzoek wordt de Bijbel vaak gezien als een boek net als alle andere boeken.

andere. Hij jaagt naar een duurzaam, eeuwig geluk, en grijpt de genietingen van het ogenblik aan' ('Magnalia Dei', blz. 14). Een halve waarheid is dikwijls een hele leugen en daarom heeft de mens een onfeilbaar Woord van God nodig om de weg naar het Vaderhuis te vinden.

Ontijdig

Als tweede: Schriftkritiek is ontijdig en komt te vroeg. Gods Woord mag niet losgemaakt worden van Gods Geest. God maakt Zijn Woord waar. Dat heeft Hij gedaan, dat doet Hij en dat zal Hij doen. Wie meent nu al Gods Woord te kunnen bekritisieren, houdt geen rekening met het feit dat geen woord bij God onmogelijk is (zie Luk. 1:37). De hele heilsgeschiedenis door heeft God laten zien dat Hij Zijn Woord waarmaakt op een soevereine manier. Gebeurtenissen bleken ook profetieën te zijn: de uittocht uit Egypte was een profetie van Christus' komst uit Egypte (Matth. 2:15). Profetieën werden op ongedachte wijze vervuld: de Messias ging door lijden tot heerlijkheid.

De kerkgeschiedenis laat zien dat God nederige Schriftstudie wil

zegenen. Moeilijke knopen konden enigermate ontbonden worden: het citaat op naam van Jeremia in plaats van Zacharia (Matth. 27:9) bleek een gecombineerd citaat uit beide profeten te zijn. Hoogmoedige kritiek op historische aspecten van de Bijbel bleek onjuist te zijn: het bestaan van de Hethieten was wel historisch. Hier geldt: God weet alles al, maar wij kennen ten dele.

Dienst aan God

Het is belangrijk om te zien dat Schriftonderzoek in nauw verband staat met de hele dienst aan God. De Schrift moet onderzocht worden door al onze vermogens te gebruiken, ook ons verstand (Matth. 22:37), maar deze vermogens moeten wel onderworpen zijn aan de sprekende God. Calvin zei daarover: 'Als we erkennen dat de Schrift van God is uitgegaan, hoeven we ons er niet over te verwonderen dat er vele dingen in staan die onze pet te boven gaan' ('Calvin Verzameld', deel 2, blz. 690). Daarom past ons de houding: 'Spreek, want Uw knecht hoort' (1 Sam. 3:10). ♦

► wordt vervolgd

6 JUNI 2024

- aan geestelijk voedsel niet ten onder zou gaan.

Dan nu wat er met dit eten wordt bedoeld.

- a. De gelovige neemt het geestelijke voedsel nauwkeurig en van alle kanten in ogeschouw. Het is voedsel dat voor hen die hun ellende kennen, wordt opgediend tijdens een overvloedige maaltijd. Ze worden ertoe uitgelokt en zijn ervoor uitgenodigd. Het geloof wordt meermalen een 'zien' genoemd, zie Ps. 34:6: 'Zij hebben op Hem gezien, ja, Hem als een waterstroom aangelopen; en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden'.
- b. Met dit eten wordt de ontroering in de ziel weergegeven, die de gast in geestelijke zin ondergaat. Hij is getroffen door de milde overvloed die hem wordt aangeboden. Kijk maar naar de bruid: 'Terwijl de Koning aan Zijn ronde tafel is, geeft mijn nardus zijn reuk' (Hoogl. 1:12). Alle geestelijke gaven zijn nu werkzaam: geloof, hoop en liefde. En als de ziel onder de schaduw van de geestelijke appelboom zit, vindt zij daarin grote lust (zie Hoogl. 2:3).
- c. Het betekent ook dat de gelovige in uiterste verootmoediging en dankbaarheid aanneemt wat hem tot voedsel voor het geestelijke leven wordt gegeven. 'Die wil, die kome, en neme van de wateren des levens om niet' (zie Openb. 22:17).
- d. Bovendien wordt ermee aangegeven dat de gelovige dit voedsel op een geestelijke wijze nuttigt. Dat gebeurt doordat hij het speciaal op zichzelf toepast. Dát is nu juist de kern van het geloof, en dit zorgt ervoor dat er leven en kracht uit voortvloeit, net zoals dit gebeurt bij het kauwen en doorslikken van gewoon voedsel. Als de gelovige zo in geestelijke zin aan het eten is, zegt hij met de bruid dat het zijn gehemelte zoet is.

► wordt vervolgd

Aanpassing aan de cultuur

Studiesecretariaat Schriftgezag

Schriftkritiek is heel zichtbaar; je kunt er namen en boeken bij noemen. Er zijn echter ook mensen die de Schriftkritiek afwijzen, maar toch de Bijbel heel anders lezen. Wat zit daarachter?

Hier komen we bij meer onzichtbare krachten die het Schriftgezag veel schade aandoen. Eén daarvan is de visie op de cultuur.

De moderne mens is zich enorm bewust van zijn eigen culturele context. Hij beseft dat hij leeft in een westerse samenleving met een eigen geschiedenis met eigen waarden. Deze bewustwording heeft ertoe geleid dat de verschillen tussen mensen uit andere culturen en tijden als groter worden ervaren dan vroeger. Je kunt deze houding herkennen aan uitspraken als: 'Dat is niet meer van deze tijd', 'We leven toch nu', 'Je moet jezelf zijn', 'Toen dachten de mensen nog zo'.

Het gevolg van deze ontwikkeling is dat wat altijd en overal op mensen van toepassing is, minder aandacht krijgt. Dus dat alle mensen zondaar zijn, dat ieders verstand verdorven is en dat het mensenhart onrustig is totdat het God vindt, komt op de achtergrond te staan of valt weg. In de praktijk wordt de veranderende cultuur als belangrijker ervaren dan de menselijke natuur.

Deze ontwikkeling staat niet los van wat het postmodernisme wordt genoemd. Het postmodernisme gaat ervan uit dat waarheid onlosmakelijk

verbonden is met context en cultuur. Een absolute waarheid die alle culturen zou overstijgen, is volgens postmodernisten onmogelijk of op zijn minst onbereikbaar.

In de praktijk wordt de veranderende cultuur als belangrijker ervaren dan de menselijke natuur.

Verlossing

De gevolgen van deze focus op de eigen cultuur zijn groot. We noemen er hier drie. Als eerste: dit leidt tot een andere leer van de verlossing. De klassieke leer van de verlossing leert ons dat onze menselijke natuur

zondig en schuldig is en verlossing door Christus nodig heeft. Om deze verlossing te kunnen bewerken, is Christus Zelf mens geworden is en heeft geleden en is gestorven. Omdat alle mensen dezelfde menselijke natuur hebben, kan Christus ook de Zaligmaker zijn van mensen uit alle culturen. Het gaat immers niet om het culturele, maar om de menselijke natuur.

Maar de moderne mens ziet Christus niet zozeer als de ware Mens en de laatste Adam, maar vooral als deelgenoot van de Joodse cultuur van de eerste eeuw. Er wordt geen nabijheid in natuur, maar afstand in cultuur ervaren. Het Evangelie kan daarom niet zomaar in onze cultuur toegepast worden. Wat in de Grieks-Romeinse wereld bevrijdend was, is voor onze cultuur juist beknellend. Om relevant te zijn, moet het Evangelie daarom verweven worden met onze cultuur. Het Evangelie moet ook in de eigen cultuur als goed nieuws ervaren worden. Om dat te bereiken hebben moderne mensen een zogenaamde contextuele theologie nodig. Dat is een theologie waarin het Evangelie zo aangepast is dat het past bij de moderne cultuur. Bijbelse begrippen moeten eerst door een cultureel filter gehaald worden. Zonde wordt gebrokenheid. Genade wordt aanvaarding en acceptatie. Zo'n aanpassing leidt echter vrijwel altijd tot verminking van het Evangelie. Martin Lloyd-Jones waarschuwde al voor zoiets: 'Er wordt dan wel christelijke terminologie gebruikt, maar deze wordt ontdaan van zijn werkelijke betekenis' ('Preaching and preachers', blz. 60).

Laatmoderne cultuur

Als tweede: deze moderne visie voert de eigen cultuur in als een gezaghebbende bron. Een concreet voorbeeld daarbij is de homoseksuele praxis. De homoseksuele praxis van onze laatmoderne cultuur is zo eigensoortig, zegt men, die was in de Bijbelse tijd onbekend. Dus zegt de Bijbel er

► De moderne mens is zich bewust van zijn eigen culturele context. Hij beseft dat hij leeft in een westerse samenleving met een eigen geschiedenis met eigen waarden.

ook niets over. Zelfs bij een onderwerp als seksualiteit dat zo direct de menselijke natuur raakt, krijgt toch de cultuur het eerste en vaak ook het laatste woord.

Hermeneutiek

Als derde, deze moderne visie maakt de Bijbel minder toegankelijk. Aanhangers benadrukken dat je Bijbelteksten niet zomaar kunt begrijpen, want ze komen uit een andere cultuur. Om die teksten te begrijpen, heb je veel kennis van de Bijbelse cultuur nodig en moet je vervolgens vaststellen wat de kern is en dan kun je het vervolgens toepassen op je eigen cultuur. Het bezig-zijn met zo'n proces wordt ook wel de moderne hermeneutiek genoemd. De Schrift spreekt daardoor voor moderne mensen minder direct. Je kunt toch niet alles zomaar overnemen, zo zegt men. De nadruk is dus zozeer op het culturele van de Bijbel komen te liggen, dat het feit dat de Schrift spreekt tot zondaren grotendeels buiten beeld is geraakt. Natuurlijk moeten wij zoeken naar wat de Bijbel ons in onze cultuur wil leren. Maar daar werpt de Bijbel zelf licht over. Het Woord heeft het

eerste en het laatste woord, en niet het culturele besef van onze tijd.

Evaluatie

Hoe moet over deze ontwikkeling nu gedacht worden? Het beste is om te starten bij de kern van het Evangelie. Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (Joh. 1:14). Gods Zoon is ons in alles gelijk geworden (Hebr. 2:17). Het is daarom een ernstige afwijking van het Evangelie om de menselijke cultuur voorop te zetten en de menselijke natuur te vergeten. Onjuist is het ook om de eigen cultuur normatief te maken. Onze cultuur is net als iedere andere cultuur een verzameling van leugenachtige mensen en daarover is het licht van Gods Woord nodig. De woorden die Jezus sprak tot de Joden, gelden ook ons: 'Gij, die boos zijt' (Matth. 7:11). Verkeerd is ook om uit te gaan van een culturele afstand tussen de Bijbel en ons. Juist de menswording van de Zoon van God is de garantie dat God met Zijn Woord in alle culturen tot de menselijke natuur spreekt. 'Nabij u is het Woord' (Rom. 10:8). ♦

► wordt vervolgd

- het lichaamsorgaan, dat overigens heel belangrijk voor de mens is. O nee, we bedoelen nu de ziel met al haar vermogens en aandoeningen. We lezen dan ook dat wij met het hart geloven tot rechtvaardigheid (zie Rom. 10:10), en dat de verlossers in Jesaja 26 met hun ziel God begeerden in de nacht, en dat zij Hem met hun hart vroeg zochten (Jes. 26:9).

We zullen nu verder spreken over het geven van het hart als een werk dat echt bij het geloof hoort. Dan moeten we in de eerste plaats laten zien wat dit 'geven van het hart' inhoudt.

- Het gaat hier om een mens in wie het geloof is als de oorsprong van alle geestelijke werkzaamheden. Door het geloof zet hij zijn hart open voor Jezus, Die al lange tijd aan de deur heeft staan kloppen. Hij staat op uit een bed van zorgeloosheid, dat is als het graf van een diepe slaap (Hoogl. 5:5; Openb. 3:20).
- Het wijst op de gewilligheid om Christus niet alleen als Zaligmaker aan te nemen, maar vooral ook als Koning. Zijn troon wordt in het hart opgericht en de scepter van Zijn heerschappij heerst er om alle kwade begeerten ten onder te brengen en te vernietigen als het vat van een pottenbakker. 'Andere heren hebben over ons geheerst, maar wij zullen voortaan bij de Naam van Jakobs God genoemd worden' (zie Jes. 26:13).
- Het wijst er ook op dat de gelovige zijn gedachten aan de Heere geeft. In Gods Woord betekent het 'hart' vaak 'de gedachten'. Daarom zegt Elisa tegen zijn op geld beluste knecht Gehazi: 'Ging mijn hart niet met u?' (zie 2 Kon. 5:26). Dat wil zeggen dat zijn gedachten meegingen. Daardoor mag Christus de Eerste zijn in de morgen en de Laatste in de avond met Wie de gelovige omgaat. ♦

► wordt vervolgd

Verhouding tussen Woord en Geest

Studie secretariaat Schriftgezag

De vorige keer bleek dat moderne mensen grote nadruk leggen op de eigen cultuur en dat dit allerlei gevolgen heeft voor het gezag van de Schrift vandaag. Vandaag staan we stil bij de relatie tussen de cultuur en het werk van de Heilige Geest.

Sommige christenen zien ontwikkelingen in de cultuur als werk van de Heilige Geest. Daarom vinden ze het niet erg dat de Bijbelse boodschap aangepast wordt aan de tijd waarin we leven. Deze moderne relatie tussen de cultuur en het werk van de Heilige Geest kan pas goed begrepen worden tegen de achtergrond van de Reformatie. In de Reformatie stond de verhouding tussen Woord en Geest in het centrum van de belangstelling. Luther benadrukte dat de werking van de Heilige Geest nooit gescheiden mag worden van het Woord. Een scheiding en zelfs een onderscheiding van Woord en Geest vond Luther geestdrijverij. Woord en Geest gaan altijd samen. De radicale reformatie scheidde het Woord van de Geest. Het Woord was bij hen minder waard dan het innerlijke licht van de Heilige Geest. Gereformeerde theologen zoals Calvijn en Bullinger erkennen wel dat de werking van de Geest onderscheiden is van het Woord, maar dat de Geest Zich tegelijk bindt

aan het Woord. Het scheiden van Woord en Geest zoals de radicale reformatie dat deed, noemden zij geestdrijverij. De onderscheiding van Woord en Geest is volgens hen echter juist. De gereformeerde positie zit dus tussen Luther en de radicale reformatie in.

Plaats van de bevinding

Deze verhouding tussen Woord en Geest heeft belangrijke gevolgen voor de plaats van de bevinding. Er is bevinding gewerkt door de Heilige Geest en die is onderscheiden van het Woord. Woord en Geest vallen immers niet samen en gaan ook niet altijd samen. Maar daarnaast is deze bevinding altijd gebonden en ondergeschikt aan het Woord. De Heilige Geest eert Zijn eigen werk. Als Hij zondaren zalig maakt, schakelt Hij het Woord niet uit, maar in. De Geest gaat in de bevinding ook niet tegen het Woord in, want dan zou Hij met Zichzelf in strijd zijn. De Heilige Geest blijft wel altijd de soevereine Geest. Hij doet met het Woord wat Hij wil en

tegelijk bindt Hij Zich vrijwillig aan Zijn eigen Woord.

Geestdrijverij

Nu terug naar de relatie tussen de cultuur en het werk van de Heilige Geest. In discussies, met name rond de vrouw in het ambt, wordt door sommige voorstanders een beroep gedaan op het werk van de Heilige Geest in de cultuur. Zo vraagt professor dr. G. van den Brink zich af: 'De christelijke gemeente mag zich geleid weten door 'Woord en Geest'. Kan het zijn dat waar het Woord ambivalent is, de Geest bepaalde wegen schrijft in de tijd?' ('Theologia Reformata', 64 (2021) 2, blz. 103).

De Heilige Geest eert Zijn eigen werk. Als Hij zondaren zalig maakt, schakelt Hij het Woord niet uit, maar in.

De auteur bedoelt te zeggen dat er in de Bijbel verschillende lijnen zijn ten aanzien van de positie van de vrouw ('ambivalent') en dat de Geest de weg zou kunnen wijzen om te zien hoe deze lijnen aan elkaar verbonden moeten worden. Uit het vervolg blijkt dat de auteur bedoelt dat de Heilige Geest door het roepen van vrouwen tot het ambt van predikant een vingerwijzing kan geven hoe teksten zoals 1 Korinthe 14 vers 34 verstaan moeten worden. Een andere hervormd-gereformeerde predikant, ds. W. Dekker, gaf in een Cvandaag-podcast aan dat hij voor de vrouw in het ambt geen wereldse argumenten wil gebruiken zoals: 'we

► In de Reformatie stond de verhouding tussen Woord en Geest in het centrum van de belangstelling.

moeten met de tijd mee'. Hij ziet de ruimte voor de vrouw in het ambt veel meer in de sfeer van: de Geest gaat door en doet dingen die vroeger niet mogelijk waren. Als God vandaag vrouwen roept tot het ambt, is dat volgens hem iets om dankbaar voor te zijn (Podcast Cvandaag, 21 juni 2023).

Genderideologie

In beide voorbeelden is sprake van een vorm van geestdrijverij. Er wordt gezegd dat de Geest zaken duidelijk kan maken die in de Schrift zelf niet duidelijk zijn. Hier zit een visie op de verhouding tussen Woord en Geest achter die niet klassiek gereformeerd is. Wie op grond van een dergelijk argument de vrouw in het ambt aanvaardt, kan niet op andere punten in het klassiek gereformeerde spoor blijven. Daar komt bij dat dit type argumenten ook geregeld toegepast wordt op thema's zoals homoseksuele praxis en genderideologie.

Om heel duidelijk te zijn: Deze geestdrijverij heeft niets met de Geest

te maken. Er wordt wel gezegd dat men geen wereldse argumenten wil gebruiken, maar is het gebruikte argument wel zo anders? Als een vrouw zich geroepen voelt, dan is dat een uiting van haar zelfverstaan. Als ons zelfverstaan met de Schrift overeenkomt, kunnen we weten dat het van de Heilige Geest is. Maar hier komt het zelfverstaan niet overeen met de Schrift. Welke garantie is er dan dat het een werk van de Geest is? Geen enkele! Los van het Woord kan onze ervaring niet geïnterpreteerd worden als een werk van Gods Geest. Als dat waar is, dan is dit zelfverstaan een product van de moderne cultuur en niet van de Heilige Geest.

De Geest bedroeven

De Heilige Geest is een tedere Geest. Hij kan bedroefd worden (Ef. 4:29-30). Dat kan op vele manieren, maar de afwijking van de Schrift zoals hierboven besproken, is misschien wel de minst opvallende vorm van het bedroeven van de Geest. ♦

► wordt vervolgd

20 JUNI 2024

- Ik ga nu over tot de zaak zelf.
- Dit geven van de hand aan de Heere houdt in dat er daarvóór een toestand was waarin de mens in afkeer van Hem leefde. O ja, zó is de mens, zolang hij in zijn natuurlijke staat zonder God leeft. Hij kan zich wel inbeelden dat hij de Heere liefheeft, maar dat is alleen maar inbeelding, die in strijd is met wat het Woord zegt; zie Rom. 8:7: 'Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God'. En in het bevindelijke leven leert ieder die tot geloofs-werkzaamheden gebracht wordt, dat zijn hart de slechtheid zelf is en dat men geneigd is God en zijn naaste te haten.
 - Het geeft aan dat de zondaar zijn vijandschap en dwaasheid werkelijk ziet als een ongepaste en God ontorende zaak. Die zal zeer zeker zijn eigen ondergang tot gevolg hebben en tot een 'kanker' uitgroeien om hem te verwoesten en te vernietigen. Als het niet tot dit zien komt, zal er nooit vriendschap tussen God en de mens komen. In het genadewerk is het immers óók Gods doel Zijn Woord te bevestigen door de ondervinding in het leven van allen die Hij tot gemeenschap met Hem brengt. Maar hoe zal die vriendschap tot stand gebracht kunnen worden? Toch niet alleen hierdoor dat men het met de geopenbaarde Bijbelse waarheden eens is, maar ook dat men die vanuit de overtuiging van zijn hart toestemt.
 - Het geeft ook aan dat het hart van de gelovigen ingenomen wordt door Gods genade. Die genade is niet te weerstaan, ze overtuigt de ziel en vermurwt het hart, zodat het zich laat gezeggen. Hierdoor weet het hart zich zó overwonnen dat het zijn vijandschap aflegt. Dit wordt in het bijzonder te kennen gegeven van de Joden en de heidenen in het laatste van de dagen, als Christus Zijn Koninkrijk in grote heerlijkheid zal oprichten. Maar het geldt in het algemeen ook voor de Kerk door alle tijden heen (zie Jes. 2:4; 11:6).

► wordt vervolgd

DE SAAMBINDER NR 26

Antiek wereldbeeld

Studiesecretariaat Schriftgezag

De moderne omgang met de Schrift kenmerkt zich door een bepaalde vrijheid. De vorige keer zagen we hoe moderne theologen leren dat de Geest in onze cultuur nieuwe wegen kan schrijven. Eenzelfde soort strategie dient zich ook aan bij de moderne omgang met de Schrift vanuit het oogpunt van de natuurwetenschap.

De gedachte is al oud dat de Bijbel geen natuurkundeboek is. De Bijbel is geschreven voor zondaren om hun de weg naar het Vaderhuis te wijzen. De Bijbel is niet bedoeld om theorieën te geven over de manier waarop onze zichtbare wereld werkt. Als dat

wel zo zou zijn, zou de Schrift voor veel mensen onbegrijpelijk zijn. Beroemd en leerzaam zijn de woorden van Calvijn in zijn commentaar op Genesis 1 vers 16. Hij schrijft daar over de sterrenkunde: 'Mozes wilde ons ook niet geheel van deze studie

► De Bijbel is geschreven voor zondaren om hun de weg te wijzen.

afrekken, toen hij hetgeen tot het terrein der kunst behoort, weglief. Maar omdat hij zowel voor ongeleerden en onkundigen als voor geleerden tot een leermeester was gesteld, kon hij zijn taak niet anders vervullen, dan door af te dalen tot deze bondige redenering' ("Commentaar op Genesis", deel 1, blz. 39). Calvin zegt hier dat de wetenschappelijke bestudering van de natuur wel goed is, maar dat dit in de Schrift niet te vinden is. De Schrift is een boek voor geleerden én ongeleerden en spreekt over dingen die door allen kunnen worden begrepen. Dit standpunt van Calvin is in de loop van de geschiedenis niet altijd nagevolgd. Sommige theologen meenden dat de Bijbel het wereldbeeld van Ptolemaeus leerde en dat de theorie van Copernicus en Galilei dus onbijbels was. De meeste gereformeerde theologen hebben er echter wijselijk op gewezen dat de Schrift geen theorieën leert. De Schrift is een levensboek gericht tot mensen als mensen. We moeten in de Schrift geen wetenschappelijk wereldbeeld zoeken.

Antieke wetenschap

Nu zijn er echter naderhand toch weer pogingen gedaan om wetenschappelijke theorieën in de Schrift te zoeken. Vanuit het moderne bewustzijn dat iedereen in een bepaalde cultuur leeft, menen sommige theologen dat ook de Bijbelschrijvers aansluiten bij opvattingen die in de cultuur van het oude Nabije Oosten gangbaar waren. Daarbij hoort volgens hen ook het antiek wetenschappelijke wereldbeeld. Dat antieke wereldbeeld zou bestaan uit de aarde als een platte schijf waarbij de lucht een koepel is en de hemellichamen als lampen aan de koepel hangen.

Moderne theologen haasten zich om te zeggen dat deze beelden in de Bijbel voor ons niet gezaghebbend zijn. Dit wereldbeeld is slechts inkleding van Gods openbaring en zelf niet gezaghebbend. Het gaat om

De Schrift is een levensboek gericht tot mensen als mensen.

de boodschap, niet om de verpakking. Wat wij moeten denken over de fysieke wereld leert ons de natuurwetenschap, zo meent men. De Bijbel is daarin niet gezaghebbend. Bij de uitleg van Schriftplaatsen als Genesis 1 wordt de huidige wetenschap hiermee tot een gezaghebbende bron in de Schriftuitleg. Deze manier van omgaan met de Schrift is aantrekkelijk, want het lijkt alsof je niet meedoet aan Schriftkritiek. Toch is het verschil maar klein. Het begrip wereldbeeld is een breed begrip waar van alles onder kan vallen. Sommigen willen ook de visie op de verhouding man/vrouw eronder laten vallen. Zo kun je gemakkelijk je eigen selectie maken van zaken die wel en zaken die niet bij Gods openbaring horen.

Niet nieuw

Het argument van het zogenaamde Bijbelse wereldbeeld is niet nieuw. Het is in het verleden al vaak bestreden door gereformeerde theologen. Een tijdje is het argument 'uit de mode' geweest, maar inmiddels is het weer helemaal terug. Protestantse theologen in binnen- en buitenland grijpen weer terug op het 'wereldbeeld' als manier om meer open te kunnen staan voor de evolutietheorie. Niet altijd wordt daarbij het woord 'wereldbeeld' gebruikt. Soms spreekt men van perspectivisme (G. van den Brink) of over antieke wetenschap (Denis Lamoureux). Maar in de kern komt het steeds op hetzelfde neer: God heeft in Zijn openbaring

verouderde wereldbeelden gebruikt als voertuig voor de boodschap.

Evaluatie

De gedachte dat de Bijbel een eigen antiek wereldbeeld heeft, volgt helemaal niet uit de Bijbel zelf, maar is een moderne constructie. Enige tijd geleden heeft prof. dr. M.J. Paul in zijn boek "Oorspronkelijk" dat nog weer eens een keer heel duidelijk gemaakt (hoofdstuk 4). Omdat moderne mensen zich hyperbewust zijn van hun eigen cultuur, verwachten ze overal sporen van cultuur aan te treffen. Dit betekent dat deze moderne manier van Bijbellezende zelf een cultuurverschijnsel is. De argumenten die voor het antieke wereldbeeld in de Bijbel aangedragen worden, zijn weinig steekhoudend. Israël zou dit wereldbeeld van de omliggende volken hebben overgenomen. Het wereldbeeld echter van deze omliggende volken was doordrongen van de afgoderij, dus dit argument miskent de unieke positie van Israël. Daarnaast worden vaak allerlei poëtische teksten aangehaald die dan vervolgens heel letterlijk uitgelegd worden. Dat is niet steekhoudend. Uitdrukkingen over de zon die stilstaat en over de einden van de aarde geven slechts aan dat God in Zijn openbaring uitgaat van het perspectief van de menselijke aanschouwing. Dit perspectief is altijd waar, al kan het door natuurwetenschappelijk onderzoek wel beter begrepen worden.

Schriften schiften

In plaats van zelf door middel van een zogenaamd antiek wereldbeeld te gaan schiften in de Schrift, doen we er verstandiger aan de Schrift in ons leven te laten schiften. Wij mensen zijn leugenachtig, maar God is altijd waarachtig. Wie zich zo laat schiften, laat ook zijn vragen en twijfels schiften. Moeilijk oplosbare vragen blijven er altijd, het komt er maar op aan dat we ze benaderen bij het licht van de Schrift. ♦

► wordt vervolgd

vooronderstelt dit dat de HEERE, Jehova, als de God van het verbond dat alleen van Hem uitgaat, niet erg bekend is, terwijl Hij toch als een gave uit enkel genade alles schenken wil. Het is waar dat God door Zijn eigen vinger enige kennis van Hem in het hart heeft geschreven. Paulus noemt dat: 'wat van God gekend kan worden' (zie Rom. 1:19 enz.). Vandaar dat de mens in zijn onbekeerde staat (zijn natuurstaat dus) niet alleen enkele beschuldigende of verontschuldigende gedachten kán hebben, maar die ook inderdaad hééft (zie Rom. 2:15). Daar komt nog bij dat men in de kennis van het Evangelie kan toenemen door eigen denkracht en voorstellingsvermogen. Daardoor kan men een eigensoortig begrip van deze zaken hebben.

Maar toch is deze kennis alleen maar duisternis, niet meer dan onkunde. Het is geen kennis van God, want ze komt voort uit eigen denkbeelden en eigen voorstelling van zaken. Daarom wordt deze kennis in Efeze 5:8 'de duisternis zelf' genoemd. Dat heeft Christus ook aan de Joden te kennen gegeven, toen zij Hem vroegen: 'Zijn wij dan ook blind?' (Joh. 9:40). Er is ook wel een algemene kennis van God door de wet. Daardoor wordt Hij werkelijk met angst, met grote verontrusting en benauwdheid gekend als de waarachtige en heilige God. God moet de zonde noodzakelijk straffen, opdat zal blijken dat Hij niet gelijk is aan de zondaar waarover het in Psalm 50 gaat (zie Ps. 50:21). ♦

**) Johannes Coccejus (1603-1669) was een invloedrijke theoloog. Hij ontwikkelde met name een verbondsleer waartegen Gisbertus Voetius in het geweer kwam, maar hij was ook een uitstekende taalgeleerde. Als taalgeleerde wist Comrie hem te waarderen.*

► wordt vervolgd

DE SAAMBINDER NR 27

Cultuur van de Bijbelse tijd

Studiesecretariaat Schriftgezag

In de vorige afleveringen stond steeds het vraagstuk van de cultuur centraal. In de moderne uitleg van de Schrift krijgt de huidige cultuur of de antieke cultuur vaak onevenredig veel aandacht.

Dit leidt tot een normatief maken van de eigen cultuur en een verzwakking van het gezag van Gods Woord. Maar, zou gezegd kunnen worden, de Bijbel heeft toch echt een andere cultuur dan de onze? Dat is inderdaad waar. De vraag hoe te denken over de cultuur van de Bijbel is een belangrijke vraag. Door de moderne

hermeneutiek is die vraag alleen nog maar belangrijker geworden. Twee punten zijn hierbij van belang. Allereerst moet er een gangbaar misverstand rechtgezet worden. Sommige theologen spreken zo over de cultuur van de Bijbelse tijd alsof God vrij willekeurig deze cultuur had uitgekozen om daar Zijn openbaring

► Sommige theologen spreken zo over de cultuur van de Bijbelse tijd alsof God vrij willekeurig deze cultuur had uitgekozen om daar Zijn openbaring te laten plaatsvinden.

te laten plaatsvinden. Ook spreken sommigen zo over Gods openbaring in deze cultuur alsof God in die cultuur niet alles heeft kunnen zeggen wat Hij wilde zeggen. De culturele gewoontes zouden soms zo sterk zijn geweest, dat zelfs de openbaring daar niet tegenop kon. Deze voorstelling van zaken is echter God onwaardig. Het miskent Gods almacht en is een terugval in semi-deïsme. Het deïsme is de overtuiging dat God de wereld wel gemaakt heeft, maar Zich er niet meer mee bemoeit. Semi-deïsme is dan de gedachte dat God Zich alleen met sommige dingen bemoeit, en andere dingen hun gang laat gaan.

Geen obstakel

God heeft de cultuur van de Bijbelse tijd verkozen tot de bedding van Zijn openbaring en Hij heeft deze cultuur daarna in Zijn voorzienigheid en algemene genade tot een geschikte plaats gemaakt voor Zijn bijzondere openbaring. De Bijbel is wel geschreven in een andere cultuur dan de onze, maar God heeft dat zo gewild. Hijzelf heeft ervoor gezorgd dat Zijn boodschap in deze cultuur tot volle helderheid kwam. Deze cultuur is ook geen obstakel voor ons als lezers, maar juist een hulpmiddel om Gods Woord te verstaan. God openbaarde niet slechts redding en zaligheid voor Adamskinderen, maar Hij gaf er ook een context bij om die beter te verstaan. De Schrift leert ons niet alleen dat er vergeving is voor erge zondaren, maar ze illustreert dat ook met de voorbeelden van David, Manasse, Petrus en Paulus.

Als tweede, de Bijbel *beschrijft* de cultuur van de Bijbelse tijd, maar *niet* deze cultuur niet voor. Als de Schrift iets voorschrijft, dan is het gericht tot de menselijke natuur, al dan niet in een bepaalde situatie. Vanzelfsprekend is er in dit opzicht verschil tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament. Het Oude Testament bevat ook de wetten die

golden onder de theocratie van Israël. Die zijn in het Nieuwe Testament niet opgelegd aan de heidenen (Hand. 15:6-21). Wat het Nieuwe Testament voorschrijft is echter gezaghebbend voor iedereen. Dit is dus geen onderscheid wat wij mensen maken, maar wat de Bijbel ons zelf aanreikt.

De cultuur is in de Bijbel dus niet onbelangrijk of afwezig, maar ze gaat niet voorop.

Grieks-Romeins

Sommigen wijzen er graag op dat het Nieuwe Testament ook maar geschreven is in de Grieks-Romeinse cultuur van de eerste eeuw en dus mijlenver van onze cultuur afstaat. In zo'n geval wordt echter vergeten dat deze Grieks-Romeinse wereld zelf cultureel zeer divers was. De gemeente in Korinthe was cultureel en sociaal misschien wel de meest diverse gemeente: Joden, heidenen, Grieken, Romeinen, slaven, vrijen, rijken, armen, vreemdelingen, kooplieden, om van de vele religies in de stad maar te zwijgen. Als de apostelen in al die culturele diversiteit hun voorschriften gaven, kozen ze niet voor één bepaalde cultuur. Nee, ze gingen uit van één en hetzelfde Evangelie en één en dezelfde christelijke levensstijl. De apostolische voorschriften richten zich op de menselijke natuur die in alle culturen hetzelfde is.

Heilige kus

Maar, vraagt iemand misschien, het Nieuwe Testament beveelt wel om

elkaar met een heilige kus te groeten, terwijl westerse christenen dat ook niet doen. Het is inderdaad een veel voorkomende oproep in de apostolische brieven om elkaar te groeten met een heilige kus (o.a. Rom. 16:16, 1 Thess. 5:26) of de kus der liefde (1 Petr. 5:14). Veel zou daar over te zeggen zijn, maar de belangrijkste vraag is: beveelt de apostel hier te groeten met een kus, of beveelt hij dat die kus heilig moet zijn? Anders gezegd: stelt de apostel met zijn voorschrift het groeten met een kus in, of vermaant hij om elkaar een heilige kus te geven als groet?

Het eerste is overduidelijk niet de bedoeling van de apostel. De hele Bijbelse tijd door, zowel in het Oude als het Nieuwe Testament en zowel bij jood als heiden werd er gegroet met een kus. Paulus sluit met zijn voorschrift bij dit gebruik van groeten aan en vereist slechts dat het heilig is. Die kus moet niet zijn zoals die van Joab (2 Sam. 20:9) of Judas (Luk. 22:48), maar oprecht en vanuit broederlijke liefde. De kerkgeschiedenis bevestigt deze uitleg. De kerk der eeuwen heeft deze kus nooit opgevat als een absoluut gebod, alhoewel dit heel gemakkelijk had gekund.

Natuur en cultuur

De cultuur is in de Bijbel dus niet onbelangrijk of afwezig, maar ze gaat niet voorop. Eerst komt de menselijke natuur, vervolgens de menselijke cultuur. Soms overheerst de menselijke cultuur de menselijke natuur. Daar getuigt de zendingsgeschiedenis overvloedig van. Wat hebben zendelingen zoals John Paton niet moeten doen om volken van het kaniibalisme af te brengen. Maar juist in situaties waarin culturen zo sterk zijn, komt het aan op de onwrikbare overtuiging dat elke cultuur, ongeacht zijn inhoud, onderworpen is aan de heerschappij van Christus (Matth. 28:18). ♦

► wordt vervolgd

4 JULI 2024

De christelijke toekomstverwachting

Studiesecretariaat Schriftgezag

In de vorige afleveringen is herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de vragen rond de cultuur. Dat is een belangrijk thema in de moderne hermeneutiek. Maar voor ons kerkelijk leven is dat niet het enige wat om aandacht vraagt.

Er is onder christenen ook een chronisch tekort aan christelijke toekomstverwachting en dit raakt de omgang met de Schrift. Van alle moderne punten is de doorwerking hiervan in onze gezindte misschien wel het grootst.

Wat is voor ons nu het belangrijkste in het leven? Het leven hier en nu of het leven na het leven? Zijn we vooral pelgrim of vooral wereldbewoner? Het antwoord op deze vragen zegt veel over onze omgang met de Schrift.

Het leven hier en nu

Als het leven hier en nu het belangrijkste is, zullen we proberen de Schrift vooral zo uit te leggen dat het goed is voor het leven hier en nu. We zullen bijvoorbeeld er de nadruk op leggen dat het leven volgens Gods geboden ook vanuit een aards perspectief nuttig is. Het is goed voor gezondheid en voor relaties. Daarnaast zullen we proberen duidelijk te maken dat de Schrift zich positief uitspreekt over heersende maatschappelijke thema's. De Schrift sluit ook niemand uit, genade is toch ook voor iedereen mogelijk. Tot zo ver is er misschien nog weinig aan de hand, behalve dat het wat horizontaal is.

Gevaarlijker wordt het als het gaat over onze houding tegenover ongelovigen. Dan zeggen we dat het onze taak als christen vooral is om trouw ons werk te doen. Je kunt toch niet altijd over God praten. Er moet ook gelegenheid voor zijn (maar vervolgens bidden we nauwelijks om een goede gelegenheid).

Gemakkelijk glijdt het nog verder af. Dan gaan we zeggen: je mag niemand oordelen, er is er Eén Die oordeelt. Wie ben ik om tegen iemand anders te zeggen dat hij het verkeerd

► Echt Bijbellezen is lezen als een pelgrim, geleid door de Heilige Geest, die graag de weg naar het Vaderhuis leert.

doet? Als iemand gelukkig is in een homoseksuele relatie, wie ben ik om iemand zijn geluk te onthouden? Als iemand een standpunt als onbijbels beoordeelt, zeggen we tegen zo iemand: niemand heeft de waarheid in pacht. Iedereen mag zijn mening hebben.

Sommigen gaan daarin zo ver om te zeggen dat *Sola Scriptura* een vorm van macht uitoefenen is. Met een beroep op de Schrift zouden mensen de baas willen spelen over anderen. Bijvoorbeeld door te zeggen dat vrouwen geen kerkelijk ambt mogen hebben of dat de man het hoofd van de vrouw is. Om het gebrek aan toekomstverwachting te compenseren, vullen sommigen deze toekomst vooral seculier en aards in. Thema's als klimaat, inclusiviteit en emancipatie van minderheden krijgen dan alle aandacht. Waarbij natuurlijk de menselijke inspanning onmisbaar is.

Christelijke toekomstverwachting

Een dergelijke omgang met de Schrift botst echter met de kern van de Schrift. De kern van het onderwijs in de Schrift is juist de gerichtheid op de grote toekomst van Christus. In plaats van te beginnen bij het leven hier en nu, focust het Nieuwe Testament allereerst op de toekomst van Christus. Vandaaruit vallen dan de zaken van het leven hier en nu op z'n plaats.

We bedoelen hiermee niet wat sommigen moderne theologen vandaag zeggen. Zij beroepen zich op de toekomst om bepaalde zonden goed te praten. De gedachte is dan: als huwelijk en seksualiteit in de opstanding geen rol meer spelen, dan is het blijkbaar voor nu ook niet zo belangrijk. Dat is echter totaal wat anders. Dat is met een beroep op de toekomst proberen Gods heiligheid en waarheid te neutraliseren. Dat is niet christelijk, maar hedonistisch met een christelijk sausje.

Wat we bedoelen is dat deze gerichtheid op de grote toekomst betekent dat er redding nodig is. Zondaren moeten behouden worden van de toekomstige toorn (1 Thess. 1:10) en zij dienen zich te bekeren en

het Evangelie te geloven (Mark. 1:15). Want God zal met vlammend vuur wraak doen over degenen die het Evangelie ongehoorzaam zijn (2 Thess. 1:8). Vandaaruit is eerlijkheid en duidelijkheid van groot belang.

Oordelen

Veel mensen zijn bang om anderen te oordelen. Dat moet God maar doen, denken ze. Maar als het zover is, is het voor die mensen te laat. Paulus schrijft aan de Korinthiërs: 'Want indien wij onszelf oordeelden, zo zouden wij niet geoordeeld worden. Maar als wij geoordeeld worden, zo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden' (1 Kor. 11:31-32). Paulus geeft hier een bepaalde orde aan: ieder mens zou zichzelf moeten *beoordelen* in het licht van Gods Woord. Wanneer iemand dat niet doet, kan zo iemand *geoordeeld* worden door zijn naaste. Het uiteindelijke doel hiervan is echter dat iemand in het laatste oordeel niet *veroordeeld* zal worden. Juist de christelijke toekomstverwachting maakt het gerechtvaardigde oordelen over de naaste dus tot een blijk van liefde.

Als vasthouden aan de Bijbelse boodschap onverdraagzaam, liefdeloos, arrogant en hooghartig wordt genoemd, dan zegt dat vooral iets over het ontbreken van een gezonde, christelijke toekomstverwachting bij degene die dat zegt. Tegelijk hebben wij de plicht om, net als de Zaligmaker, Gods waarheid met liefde en bewogenheid uit te dragen. Er is immers een eeuwigheid mee gemoeid.

Onmisbare gids

De Schrift is onze onmisbare gids op reis naar de Godsontmoeting. Maar wanneer het doel van de gids uit het oog verloren wordt, raakt de waarde van de gids ook buiten beeld. Echt Bijbel lezen is lezen als een pelgrim, geleid door de Heilige Geest, die graag de weg naar het Vaderhuis leert en die al lezend al een voorproef smaakt van het zalig hemelleven. Leest u zo al in de Bijbel? ♦

► slot

In Gods Woord komen veel woorden voor in hun letterlijke betekenis, maar soms hebben die een figuurlijke betekenis. In dat geval is er sprake van beeldspraak. Zo'n woord wordt wel een metafoor genoemd. In deze rubriek een aantal voorbeelden daarvan.

Fundament

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

Een fundament is de grondslag, de basis van iets. Letterlijk is het de constructie waarop iets steunt: het metselwerk in de grond waarop een gebouw wordt opgetrokken.

Zo moest de tempel een degelijk fundament hebben. We lezen er bijvoorbeeld van in de profetie van Haggai. De profeet verhaalt van de misoogsten in die tijd. Die werden wel toegeschreven aan natuurplagen, maar de HEERE zegt dat Hij dit alles bewerkte opdat het volk hierdoor tot inkeer zou komen. Haggai doet een dringende oproep zich tot God te keren en zich opnieuw met toewijding bezig te houden met het herstelwerk van Gods huis: 'Stelt er toch uw hart op, van dezen dag af en opwaarts; van den vier en twintigsten dag der negende maand af, van den dag af als het fundament aan den tempel des HEEREN is gelegd geworden, stelt er uw hart op' (Haggai 2:19).

Twee bouwers

Van een fundament is ook sprake in de gelijkenis van de wijze en de dwaze bouwer. Doordat hier sprake is van een gelijkenis krijgt ook het fundament (de steenrots) een figuurlijke betekenis. Twee bouwers worden naast elkaar gezet. Ze vertonen veel overeenkomst. Beiden zijn ervan overtuigd: we moeten een dak boven ons hoofd hebben. En zo hebben ze beiden een plan opgevat. Ze maken een bestek voor de bouw van een huis. Ze gaan beiden aan het werk. Ze komen ook beiden klaar met dat werk. Op het eerste gezicht is er dus veel overeenkomst. En toch is er een groot fundamenteel verschil: dat verschil zit in de grond, in de diepte. Het ene huis heeft een fundament, het andere niet. De wijze bouwer (een

voorzichtig man!) heeft een fundament gelegd. Maar de ander heeft dat niet gedaan.

Dus de één wordt 'voorzichtig' genoemd. Wat betekent dat? Dat doelt hierop: verstandig, met een vooruitziende blik. Want die man denkt: ik kan nu wel een huis bouwen, maar dat moet vaststaan; het moet stormen, winden en watervloeden kunnen verdragen. En vandaar dat hij eerst de diepte ingaat. Hij gaat graven en verdiepen. Daarna pas de hoogte in! Het is zwaar werk. Met zijn spade moet hij graven, al dieper en dieper. Het is een werk van bukken en buigen, totdat hij de steenrots bereikt, de onwankelbare rotsbodem.

Gegrond

En de dwaze bouwer? Die spit en graaft en verdiept niet. Hij denkt niet over een fundament. Hij begint gelijk te bouwen. Hij is snel klaar. En dan wordt het werk beproefd: er komt een hoge vloed. We lezen over slagregens, waterstromen en winden! Maar het huis van de wijze bouwer houdt het. Het staat vast. Het is gegrond op de steenrots. En dat van de dwaze bouwer? Zijn huis stort krakend in elkaar. Het is gevallen en zijn val was groot. Zand houdt geen stand! De weg naar het fundament is dus de weg van graven en verdiepen. Welnu, dat fundament is Christus. Waarom ligt Hij zo vast? Omdat Hij vastligt in de eeuwigheid. Die Steenrots ligt vast in God Zelf. ♦

► wordt vervolgd

11 JULI 2024